

30

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

a Fővárosi Törvényszék útján

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK GAZDASÁGI KOLLÉGIUMA 26.	
FŐLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2019 JÚN 11.
PÉLDÁNY:	1 IV + boríték
MELLÉKLET:	6 KOZTUK megl.
G.Koll.	43434/15

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

ed:

: meghatalmazás I/2. szám alatt

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/1081-0/2019

alkotmányjogi panaszt

Érkezett: 2019 JÚN 24.

terjesztem elő.

Példány:	1	Kezelőiroda: <i>[Signature]</i>
Melléklet:	16 db	

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtett indokok alapján a Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számon hozott ítéletét (I/5. szám alatt csatolva) a Fővárosi Ítéltábla 18.Gf.40.597/2016/8. számon hozott ítéletére (I/4. számon csatolva) kiterjedően, mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, illetve azon belül a bírósághoz fordulás joga), valamint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése (tulajdonhoz való jog).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntéseket.

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy Indítványozó felperes volt a Kúria felülvizsgálati eljárásában, és az az alapjául szolgáló, a Fővárosi Ítéltáblán folyó kártérítés iránti perben.

A Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számon kelt felülvizsgálati ítéletét Indítványozó jogi képviselője 2019. április 14. napján vette kézhez, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §). Ugyanis a Kúria a Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítéletével, valamint a Fővárosi Ítéltábla a 18.Gf.40.597/2016/8. számú ítéletével súlyosan megsértették Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát [*Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – bírósághoz fordulás joga és a fegyverek egyenlőségéhez való jog*] valamint az alkotmányos tulajdonhoz való jogát [*Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése – jogos várományhoz való jog*]. Mivel önkényesen a jogszabályokkal ellentétesen megállapították Indítványozó követelése elévülését, és így elzárták Indítványozót attól, hogy a követelését a bíróság előtt érvényesíthesse. Továbbá a jogszabályokkal ellentétesen, önkényes jogalkalmazással állapították meg, hogy a jelen ügy alapjául szolgáló perben a felek között nem állt fenn a bízattási kárkötelem, így megszüntették Indítványozó lehetőségét arra, hogy megszerezze az alperes által neki ígért jogos várományát. Az Indítványozó már ezen a helyen hangsúlyozza, hogy panasza nem a rendesbíróságok ítélete „helyességének” felülvizsgálatára irányul, hanem annak az alkotmányjogi aspektusnak a kifejtésére, hogy a nyilvánvalóan contra legem jogértelmezés alkotmányosan megengedhető-e.

Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében jelen indítvány a Fővárosi Törvényszéknél került előterjesztésre.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése alapján az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

I. A tények

1. A [REDACTED] (a továbbiakban: az Indítványozó jogelődje), mint bérlő a sármelléki volt szovjet katonai repülőteret a Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezetének felhívására nagy összegű befektetéssel polgári repülőtérre alakította, és üzemeltette 1991. április 3. napjától 1992. szeptember 30. napjáig. Ezt követően 1992. október 1. napjától 1995. március 14. napjáig az Indítványozó jogelődje által a Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezetének biztatására létrehozott [REDACTED] (a továbbiakban: Indítványozó) folytatta a repülőtér üzemeltetését és további jelentős összegű beruházásokat hajtott végre. Az Indítványozó és a jogelődje a repülőtér működtetéséhez szükséges valamennyi hatósági engedélyt beszerezte és jelentős összegű promóciós ráfordítással bevezette a repülőteret a nemzetközi légi közlekedésbe. Ennek a tevékenységnek az eredményeként vált a sármelléki repülőtér nemzetközi közforgalmú polgári repülőtérre, és ekként üzemel jelenleg is, mint Magyarország harmadik legjelentősebb repülőtere.
2. A Magyar Állam tulajdonát képező repülőtéri ingatlanra az üzemeltetés biztosítása miatt a Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete és az Indítványozó jogelődje között többszöri meghosszabbítással, szakaszonként néhány hónapos időtartamra, határozott idejű bérleti szerződés került megkötésre kizárólag azzal a feltétellel, hogy a Vagyonkezelő Szervezet a tulajdonszerzés, vagy a hosszú távú üzemeltetés lehetőségét teremti meg Indítványozó jogelődje számára. **A Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete azonban nemcsak a feltétel teljesítését vállalta, hanem azzal is biztatta az Indítványozó jogelődjét, hogy annak esetleges meghiúsulása esetén biztosítja a repülőtéri beruházásokkal és az üzemeltetéssel kapcsolatos valamennyi meg nem térült költség megtérítését is.**
3. Ez teljesen logikus is, hiszen Indítványozó jogelődje nyilvánvalóan azért vette bérbe a repteret és eszközölte rajta beruházásokat, mert a hosszú távú működtetésben volt érdekelt, ez volt a határozott és minden érintett számára nyilvánvaló szándéka.
4. A Vagyonkezelő Szervezet új vezetése 1995. március 14. napján az Indítványozót a repülőtér elhagyására kényszerítette, az üzemképes repülőtér Indítványozó részéről történt átadását követően viszont a vállalt kötelezettsége ellenére a Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete indokolatlanul és jogellenesen nem írta alá még az Indítványozó költségeinek összegét elismerő okiratot sem.

5. Az Indítványozó a korábbi megállapodásban foglaltaknak megfelelő elszámolási rend szerinti elszámolást tartalmazó mellékletekkel alátámasztva elkészítette, és 1995. június 16. napján kibocsátotta a BA/009/95. számú, a beruházásokkal kapcsolatos költségeit tartalmazó, 148.595.000 Ft nettó (azaz ÁFÁ-t nem tartalmazó) összegű, valamint a BA/010/95. számú, az üzemeltetéssel, valamint a bevezetettséggel kapcsolatos költségeit tartalmazó, 165.184.000 Ft nettó összegű számláit. A számlák 1995. június 16. napján személyes kézbesítéssel a Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete részére átadásra kerültek, melyek 313.779.000 Ft együttes összegének még a részbeni kifizetését is önkényesen, érdemi indokolás nélkül tagadta meg a Vagyonkezelő Szervezet.
6. A fenti két számlából eredő követelés megtérítése iránt Indítványozó, mint felperes fizetési meghagyás iránti kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Bírósághoz a Magyar Állam képviselőjében eljáró Vagyonkezelő Szervezet (létesítő okirata **I/6. számon csatolva**) ellen, mely eljárás a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult. Az elsőfokú bíróság 1998. október 6. napján ítéletet hozott Indítványozó javára, csak a 009-es számú számla tekintetében, tehát a 10-es számla tekintetében nem. Az Indítványozó beruházásokkal kapcsolatos költségei nagy részének, továbbá kamatok és perköltség megfizetésére kötelezte a Vagyonkezelő Szervezetet. A Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete a fellebbezésében a felperes legitimitását, tehát azt az – Indítványozó által okiratokkal igazolt – nyilvánvaló tényt vitatta azzal, hogy álláspontja szerint az Indítványozó nem rendelkezik jogosultsággal a követeléseinek érvényesítésére.
7. Ezt követően rendkívül hosszúságú peres eljárásra került sor fellebbezések és felülvizsgálati kérelmek okán (minthogy jelen alkotmányjogi panasz az ezen ítéletek és eljárás közvetlenül nem tárgya, nem is csatolom az erre vonatkozó iratokat.). Jogerős ítélet meghozatalára 2010. szeptember 8. napján került sor. Ebben az ítéletben az Indítványozó, mint felperes javára született döntés.
8. Időközben Magyarország Kormánya olyan határozatokat hozott, amelyek alapján az Indítványozó, mint felperes beruházásait is magába foglaló sármelléki repülőterei ingatlan 2002. július 26. napján ingyenesen elidegenítésre került a fizetésektelen helyi önkormányzatok részére. A perben alperesként bennmaradt két fizetésektelen helyi önkormányzat a peres eljárás közben meghozott testületi határozatával a sármelléki repülőterei ingatlan jelentős részét *önkormányzati törzsvagyonná* nyilvánította, ezáltal ezen ingatlanok piaci forgalomképessége, így a végrehajtás során az árverés lehetősége megszűnt, a fennmaradó, a fizetési kötelezettségük fedezetét képező ingatlanvagyon piaci forgalomképessége pedig jelentősen korlátozódott.

9. A jelen ügy alapjául szolgáló peres eljárást megelőző, fentiekben ismertetett perben előterjesztett jogcím (jogalap nélküli gazdagodás) alapján Indítványozó a BA/010/95. számú, az ütemezéssel, valamint a bevezetettséggel kapcsolatos költségeit tartalmazó számlája szerinti költségek megtérítésére abban a perben nem volt lehetőség. Ezért kényszerült Indítványozó, mint felperes a BA/010/95. számú számlája alapján, a számlakövetelés elévülési idején belül, 1999. december 30. napján újabb fizetési meghagyás iránti kérelmet előterjeszteni a Fővárosi Bírósághoz, amely eljárás a kötelezett ellentmondása folytán ugyancsak perré alakult 12.G.75.277/2000. szám alatt.

10. Amikor egy fizetési meghagyásos eljárás ellentmondás okán perré alakul, formalizált keresetlevelet kell előterjeszteni. Ugyanakkor ez jelen ügyben nem történt meg, ugyanis a fentebb vázlatosan összefoglalt előzményi perre tekintettel még ezen Indítványozó által megszerkesztett keresetlevél benyújtása előtt a bíróság az eljárást felfüggesztette 2000. május 3-án, a 12.G.75.277/2000/7. számú végzéssel. Az eljáró bíróság 2002. március 5. napján a 12.G.76.176/2001/4. számú végzéssel a megelőző per jogerős befejezéséig függesztette fel.

11. A per második felfüggesztését követően, a felfüggesztés alatt, 2002. júliusában a peres felek levelezést folytattak az esetleges egyezség létrehozása érdekében. Ennek során az alperesi jogelőd részére 2002. július 18. napján megküldésre került egy részletes felperesi nyilatkozat, amelyben egyértelműen rögzítésre került a felfüggesztett per mindkét ügyszáma, az adott perben követelt összeg és a követelés tartalmi összetétele, ami egyezett a BA/010/95. számú számla mellékletében, valamint a fizetési meghagyást megalapozó szakértői jelentésben leírtakkal, így nemcsak az akkor eljáró bíróság, hanem az alperesi jogelőd számára is a jelen ügy alapjául szolgáló eljárásban a perbeli követelés beazonosítható volt. Ezek az iratok az előzmény per részei voltak. Az ügyszám újabb változását követően a Fővárosi Bíróság a 2008. június 23. napján kelt 7.G.40.944/2008/2. számú végzésével jelen ügy alapjául szolgáló pert az akkor még folyamatban levő megelőző per jogerős elbírálásáig ismételten felfüggesztette.

12. Az Indítványozó, az előzményi perben 2010. szeptember 8. napján meghozott jogerős ítélet meghozatalát, így a jelen ügy alapjául szolgáló per felfüggesztésére okot adó körülmény megszűnését követően, az újra kezdődött elévülési időn belül terjesztette elő 2015. augusztus 26. napján a kártérítés iránti kereseti kérelmét a jelen ügy alapjául szolgáló perben. A kereseti követelést 107.717.473 Ft tőke 1995. március 14-i időpontra vetített valorizált 158.367.716 Ft összegében és ezen összeg után 1995. március 14. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi

kamatban jelölte meg (a késedelmi kamat teljes összege 2019. március 31. napjáig 887.446.472 Ft).

13. Az elsőfokú eljárásban a Fővárosi Törvényszék a 7.G.43.434/2015. ügyszámú perben 2016. november 2. napján **7.G.43.434/2015/19.** számon meghozott közbenső ítéletében (**I/3. számon** csatolva) az Indítványozó keresetének helyt adott. Az elsőfokú bíróság részletes indokolása röviden a következő.

14. Az elsőfok elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes keresetében érvényesített követelés ítélt dolognak minősül-e. A Törvényszék rögzítette, hogy az előtte folyó perben a 2015. augusztus 26. napján előterjesztett kereset szerint a felperes a bérleti szerződéstől független jogalapon az üzemeltetés során felmerült fenntartási és reklám-propaganda költségeket érvényesítette. Megállapította a Törvényszék, hogy az előtte folyó perben és az ún. megelőző perben érvényesített követelések különböző tény- és jogalapon keletkeztek, ezért nem ítélt dolog a kereset tárgya, így pedig a kereset érdemi vizsgálatának nem volt akadálya.

15. Ezt követően az alperes elévülési kifogását vizsgálta a bíróság. Az ügyre alkalmazandó régi Ptk. 327. § (1) bekezdése rendelkezett az elévülést megszakító jogi tényekről, a 327. § (2) bekezdése értelmében pedig az *elévülés megszakadása, illetve az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik.* A Törvényszék levezetése értelmében, a jelen ügy alapjául szolgáló perben érvényesített követelés elévülési ideje 1995. június 16. napján, a követelés érvényesítésekor megszakadt, és azon a napon újrakezdődött. Ezt követően, még az elévülési időn belül, az 1999. december 30-án, fizetési meghagyás iránti kérelem előterjesztésének napján az elévülés ismét félbeszakadt, és ezen eljárás felfüggesztésére figyelemmel, az elévülés az eljárás felfüggesztésére okot adó körülmény megszűnésekor – a megelőző per jogerős befejezésekor –, 2010. szeptember 8. napján kezdődött újra. A Törvényszék hangsúlyozta, hogy **az elévülés félbeszakadása szempontjából annak nincs jogi jelentősége, hogy a követelést a jogosult milyen jogcímen érvényesítette, mert a régi Pp. 3. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.** Az Indítványozó pedig az eljárás folytatását az elévülési időn belül, 2015. július 9. napján kérte, így nem volt sem eljárásjogi, sem pedig anyagi jogi akadálya a fizetési meghagyásban érvényesített követelés pontosításának vagy módosításának.

16. Figyelemmel arra, hogy sem ítélt dolog, sem elévülés nem képezte akadályát Indítványozó követelésére érdemi vizsgálatának, a bíróság az alperes védekezésében foglaltakra

figyelemmel vizsgálta Indítványozó perbeli legitimációját. E körben a bíróság megállapította, hogy az Indítványozó és jogelődje közötti jogutódlás a Legfelsőbb Bíróság előtt folyt, korábban hivatkozott ügyben jogerősen eldöntésre került, így a jelen ügy alapjául szolgáló perben az már nem volt vitatható.

17. Az elsődleges kereseti kérelmet a bíróság elutasította, a másodlagos kereseti kérelemének – a biztatási kár körében - azonban helyt adott. A másodlagos kereseti kérelem tekintetében a bíróság leszögezte, hogy bár a régi Ptk. 6. §-ban foglalt biztatási kár tényállása általában szubszidiárius tényállásnak minősül, azonban a jelen ügy alapjául szolgáló perben mégis érdemben kellett vizsgálni az Indítványozó ezirányú kereseti kérelmét, ugyanis az **alperes vitatott, szándékos utaló magatartása éppen azt a célt szolgálta, hogy az Indítványozóra köztudottan veszteséges ideiglenes hasznosítási szerződés aláírásra kerüljön.**

18. A bíróság ezt követően a biztatási kár konjunktív tényállási elemeit, mint az Indítványozó által bizonyítandó körülményeket tételesen végig vette. Ekként az alperes ún. utaló magatartása bizonyítást nyert a bíróság előtt mindkét tanú vallomása és a keresetlevél mellékleteként becsatolt iratok által. A bíróság tehát megállapította, hogy Indítványozó a szerződést azzal a tudattal írta alá és vállalta az azzal kapcsolatos költségeket, hogy 8 hónap múlva lehetősége lesz a végleges hasznosítási jog megszerzésére, és ezzel együtt a költségei megtérülésére. **A bíróság tényként állapította meg, hogy Indítványozó az alperes jogelődjétől határozott ígéretet kapott arra, hogy versenytárgyalás keretében lehetősége lesz a tulajdonjog megszerzésére.** A bíróság megállapította továbbá, hogy az alperes jogelődjének ez a magatartása valósította meg a régi Ptk. 6. § szerinti szándékos utaló magatartást.

19. Majd a biztatási kár következő tényállási elemeként az Indítványozó és a jogelődje jóhiszeműségét vizsgálta a bíróság. E körben megállapította a bíróság, hogy az Indítványozó jogelődjének a bérleti szerződés, és a szerződések meghosszabbítása aláírásakor meglévő jóhiszeműsége felől nem voltak kételyei a bíróságnak, hiszen ezt cáfoló adatok nem merültek fel a perben. A bíróság kijelentette, hogy Indítványozó jogelődje jóhiszeműen bízott az alperes jogelődjének azon ígéretében, hogy a végleges értékesítésre a pályázat kiírásra kerül. Emellett a bíróság megállapította, hogy Indítványozó a per során bizonyította, hogy jogelődjének nem volt olyan versenytársa, aki az adott körülmények között vállalta volna és képes is lett volna a reptér üzemeltetésére, és hogy Indítványozó jogelődjének reális esélye lett volna a tulajdonjog

megszerzésére. Emellett a per tárgyává tett okiratok bizonyították, hogy egyetértés volt az érdekeltek között a repülőtéri vagyron Indítványozó társaságba történő apportálásával kapcsolatban. Tehát sem Indítványozó, sem a jogelődje tekintetében lehetett megállapítani a jóhiszeműség hiányát.

20. Végezetül az önhiba körében a bíróság a régi Pp. 206. § alapján vizsgálta azt a tényt, hogy Indítványozó jogelődje a bérleti szerződést azzal a tartalommal írta alá, hogy a bérleti szerződés alapján a fenntartással és üzemeltetéssel kapcsolatos költségei megtérítésére a szerződés megszűnése esetén nem tarthat igényt. A bíróság kifejtette, hogy azzal, hogy a szerződés aláírása mellett döntött, Indítványozó lényegében lemondott arról, hogy az alperestől a költségei megtérítését követelje, ha nem ő szerzi meg a versenytárgyaláson a végleges hasznosítási jogot. Indítványozó és a jogelődje károsodása azonban nem azzal következett be, hogy egy versenyben alulmaradt, hanem azzal, hogy az alperes határozott ígérete ellenére nem adott lehetőséget sem arra, hogy a végleges hasznosítás jogát Indítványozó szerezzze meg. Történt ez dacára annak, hogy tudott volt az alperes előtt, hogy a bérleti szerződés adott tartalommal történő aláírásának kizárólag ez az ígéret volt az oka, továbbá a Kormány részéről a politikai szándék is megvolt a repülőtér értékesítésére, majd a közös gazdasági társaságba való vitelére. Mérlegelte a bíróság azt is, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az Indítványozó jogelődje joggal hihette azt, hogy egy versenytárgyalás kiírása esetén valós esélye lesz a tulajdonjog megszerzésére.

21. A fent kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes 1991. április 3. napja és 1995. március 14. napja között szándékos magatartásával folyamatosan abban a hiszemben tartotta Indítványozót és a jogelődjét, hogy a végleges hasznosításra a pályázat kiírása, majd pedig, hogy a repülőtér közös gazdasági társaságba való bevitele meg fog történni, és ezen ígérete alapján a jóhiszemű Indítványozót önhibáján kívül érte károsodás, mert bizonyította, hogy ezen ígéret hiányában a bérleti szerződést nem írta volna alá, és a bérleti szerződés hiányában a perben érvényesített költségei sem merültek volna fel. Így az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes köteles a régi Ptk. 6. § szerinti bízattási kár tényállása alapján az Indítványozónak a repülőtér üzemeltetésével, fenntartásával és bevezetésével kapcsolatban felmerült költségei megtérítésére.

22. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelynek nyomán a Fővárosi Ítéltábla a **18.Gf.40.597/2016/8.** számú ítéletben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és elutasította Indítványozó keresetét.

23. Indítványozó perbeli legitimációja körében a másodfokú ítélet is megállapította, hogy Indítványozó alappal hivatkozott a perbe vitt jogára kiterjedő olyan engedményezésre, amely alapján jogosultságot szerzett a jogelődjét megillető követelésekre, azaz Indítványozó rendelkezett perbeli legitimációval.

24. Az elévülés körében a másodfokú ítélet megítélése szerint a perben érvényesített követelés elévült. E megállapítását arra alapozta, hogy az elévülés megszakadása körében értékelendő jogi tények nem azonos jogi és ténybeli alapon voltak megítélendőek. Az Indítványozó által 1995. június 16. napján BA/010/95. számon kibocsátott számla mellékletében szereplő 1. és 2. tételek, valamint az 1999. december 30. napján kibocsátott fizetési meghagyás iránti kérelem körében követelt tételek a másodfokú bíróság szerint nem azonosak, így megítélése szerint a fizetési meghagyás iránti kérelemben foglaltak nem voltak alkalmasak az elévülés megszakítására. Így az 1995. június 16. napján történt előzetes írásbeli felszólítás és a módosított kereset 2015. augusztus 26-i előterjesztése között **eltelt időre megállapította a másodfokú bíróság a perbeli követelés elévülését**, ekként pedig a bíróság alaposnak ítélte alperes elévülési kifogását.

25. Az Indítványozó másodlagos kereseti kérelmét a másodfokú bíróság elutasította azon az alapon, hogy megítélése szerint nem álltak fenn a peres felek közötti jogviszonyban a biztatási kár törvényi feltételei. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a biztatási kár tényállásának megvalósulásához szükséges okozati összefüggés nem állt fenn. Az Ítéletábrla utalt arra, hogy megítélése szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) miniszteri indokolása értelmében (sic!) a felek közötti szerződés léte teljességgel kizárta a biztatási kár szabályainak alkalmazását. Valamint a felek közötti üzleti kapcsolat alapján arra jutott a bíróság, hogy a szokásos üzleti kockázat viselése körében kell értékelni az alperes magatartását, így azzal számolnia kellett Indítványozónak. Emellett az állami tulajdon hasznosítási módjáról való döntés állami döntéshozói jogkörbe utalása miatt a bíróság szerint Indítványozó nem számíthatott alappal a repülőtér végleges hasznosítási joga megszerzésére.

26. A másodfokú ítélet ellen Indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben előadta, hogy az igényérvényesítési szándéka az elsőfokú eljárásban bizonyítottak szerint egyértelműen és folyamatosan fennállt 1995. június 16. napja és 2015. augusztus 25. napja között, így a követelése nem évült el. Kiemelte Indítványozó, hogy nem 2015-ben jelölte meg először az alperes és a másodfokú bíróság által kifogásoltak szerint a konkrét követelését,

hanem már a BA/010/95. számú számlában megjelölt tételek megegyeznek az 1999-ben kibocsátott fizetési meghagyás iránti kérelemben megjelölt tételekkel. Továbbá mivel az érvényesíteni kívánt jogot a keresetben kellett megjelölni, viszont az alperes ellentmondását követően a bíróság azonnal felfüggesztette az eljárást, így a jogalap megjelölésére csak a felfüggesztésre okot adó körülmény megszűntekor lett lehetősége.

27. Emellett előadta Indítványozó, hogy – az a perben bizonyítást is nyert – nem közvetlenül a tulajdonszerzés elmaradásával, hanem azzal okozott kárt az alperesi jogelőd, hogy **határozott ígérete ellenére nem biztosította a tulajdonszerzés vagy a hosszú távú üzemeltetés lehetőségét Indítványozónak és a jogelődjének**. Kifejtette Indítványozó, hogy – ahogy az szintén bizonyítást nyert a perben szintén bizonyítást nyert – **a kár a bérleti szerződéstől független jogalapon keletkezett**, ugyanis az alperes kötelezettségvállalása nélkül az Indítványozó jogelődje a bérleti szerződést nem hajtotta volna végre, nem vállalta volna az abban meghatározott kötelezettségeket. Végezetül kifejtette Indítványozó, hogy megítélése szerint miért állt fenn a bízattási kár megállapíthatósága összes törvényi feltétele.

28. A Kúria a 2019. március 6. napján meghozott, az Indítványozóhoz 2019. április 14. napján kézbesített **Pfv.V.22.191/2017/9.** számú ítéletében bírálta el Indítványozó felülvizsgálati kérelmét. A felülvizsgálati ítélet indokolása röviden a következő.

29. A Kúria szerint az Indítványozó által kibocsátott fizetési meghagyás iránti kérelem alapján alperes és az eljáró bíróság nem tudták beazonosítani Indítványozó követelését – annak ellenére, hogy Indítványozó tételesen előadta és igazolta a követelés tartalmát, és annak azonosságát a BA/010/95. számú számlában foglaltakkal, azaz Indítványozó által előadottak szerint beazonosítható volt a követelés. Így mivel a Kúria megítélése szerint az elévülés megszakítására csak az olyan, a tényállás és a jogalap szempontjából is kellően konkretizált kérelem lehet alkalmas, amely alapján azonosítható a kötelezett-tel szemben támasztott követelés, a Kúria megállapította Indítványozó követelése elévülését. A Kúria sem vette figyelembe, hogy az eljárás felfüggesztése okán Indítványozónak nem volt módja „konkretizálni” a fizetési meghagyásban foglaltakat egy keresetlevélben – hiszen azt csak évekkel később szerkeszthette meg, amikor a felfüggesztés véget ért.

30. A bízattási kár körében arra jutott a Kúria, hogy Indítványozó jogelődje nem számíthatott alappal arra, hogy a repülőtér végleges hasznosítását vagy tulajdonjogát megszerzi, mivel erről nem alperesi jogelőd volt jogosult döntené. Emellett kiemelte a Kúria, hogy – ahogy fogalmazott – a bérleti szerződés tárgyáról a Kormány hozhatott rendelkezést. E

körben azonban a Kúria megfeledezett arról, hogy – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is kiemelte – a Kormány *a magyarországi repülőterek polgári célú felhasználásáról szóló 3007/1993. (I.7.) Korm. határozatával* olyan döntést hozott a perbeli repülőtérrel kapcsolatban, hogy annak üzemeltetése a koncessziós törvény keretei között lesz lehetséges. Illetve, hogy a repülőtér végleges hasznosításával kapcsolatban a KHVM helyettes államtitkára bevonásával lefolytatott tárgyaláson valamennyi résztvevő támogatta a KVSZ által javasolt hasznosítási megoldást, amivel Indítványozó jogelődje szerezhette volna meg a végleges hasznosítási jogot. Tehát a helyettes államtitkár, mint a Kormány képviselője által is támogatott megállapodás volt készülőben. A Kúria viszont a fentiek ellenére kijelentette, hogy nem volt bizonyos, hogy a versenytárgyalás keretében Indítványozó jogelődje megszerezheti a végleges hasznosítási jogot. Emellett Indítványozó jogelődje üzleti kockázata körében értékelte a Kúria, hogy egy bizonytalan, jövőbeli eseményben bízva vállalta a repülőtér üzemeltetésével járó kiadásokat. Továbbá a Kúria megítélése szerint, ha az alperes jogelődje, mint e körben a Magyar Állam képviselője biztosítja Indítványozó állítása szerint megígért lehetőséget a végleges hasznosítás jogának megszerzésére, az még nem jelenti, hogy Indítványozó jogelődje, illetve Indítványozó nem szenved el az ideiglenes hasznosítás során keletkező veszteséget. A Kúria szerint egy ígért lehetőség önmagában nem eredményezi az üzemeltető veszteségének megtérülését, emiatt a lehetőség elvesztése kárt sem okozhat. A fentiekben kifejtettek alapján a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy a Fővárosi Ítélet másodfokú ítélete nem volt jogszabálysértő.

II. A kúriai és az ítéltáblai döntések alaptörvény-ellenességének okai

31. Elöljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendesbíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok joggyakorlatán keresztül.

32. Ezzel a rendes bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése **azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálendő ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat.** Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: *„[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes”* {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}.

33. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során **figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra** {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]}.

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Az Emberi jogok Európai Bírósága gyakorlata a tisztességes eljáráshoz való jog körében – az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke

34. A tisztességes eljáráshoz való jogot, ahogyan azt az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése biztosítja, a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni, amely előírja, hogy a peres feleknek rendelkezésére álljon egy hatékony bírói jogorvoslat, amely lehetővé teszi polgári jogaik érvényre juttatását (Beles és mások kontra Cseh Köztársaság, § 49).
35. Az, hogy egy eljárás tisztességes volt-e, az eljárás egészének vizsgálatával állapítható meg (Ankerl kontra Svájc, § 38; Centro Europa 7 S.R.L. és di Stefano kontra Olaszország [GC], § 197). Ezzel együtt bizonyos feltételek mellett minden, az eljárás tisztességességével kapcsolatos hiányosság orvosolható az eljárás egy későbbi szakaszában, akár egy azonos szintű (Helle kontra Finnország, § 54), akár egy magasabb szintű bíróság által (SchulerZraggen kontra Svájc, § 52; vö. Albert és Le Compte kontra Belgium, § 36; Feldbrugge kontra Hollandia, §§ 45-46). Mindenesetre akkor, **ha a hiányosság a legmagasabb bírói fórum tekintetében áll fenn – például mert nincs lehetőség reagálni az e bíróság elé terjesztett megállapításokra –, sérül a tisztességes tárgyaláshoz való jog** (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, §§ 65-67).
36. Mindenkinek joga van arra, hogy bírósághoz forduljon „polgári jogaival és kötelezettségeivel” kapcsolatban. Ilyen módon a 6. cikk 1. bekezdése magában foglalja a „bírósághoz való jogot”, amelynek egyik aspektusa a hozzáférés joga, azaz polgári ügyekben a bíróság előtti eljárás megindításához való jog (Golder kontra Egyesült Királyság, § 36). Továbbá, a bírósághoz való jogba nemcsak eljárás megindításának joga tartozik bele, hanem a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jog is (Kutic kontra Horvátország, § 25 és § 32)
37. A „bírósághoz való jog” és a hozzáférés joga nem abszolút jogok. Korlátozásoknak vethetők alá, de ezek nem szűkíthetik vagy csökkenthetik az egyének hozzáférését olyan módon vagy mértékben, amely már ezen jog lényegét vonná el (Philis kontra Görögország, § 59; De Geouffre de la Pradelle kontra Franciaország, § 28, és Stanev kontra Bulgária [GC], § 229) Tehát a bírósághoz való hozzáférés joga bizonyos körülmények között legitim korlátozások tárgya lehet. Ilyenek például az elévülés (Stubblings és mások kontra Egyesült Királyság, §§ 51-52). Mindazonáltal az alkalmazott korlátozásoknak nem szabad olyan módon vagy mértékben szűkíteni vagy mérsékelni az egyének hozzáférését, amely már ezen jog lényegét vonná el. A

korlátozás úgyszintén nem lesz összeegyeztethető a 6. cikk 1. bekezdésével, ha nincs „legitim célja” és nem mutatható ki „ésszerű arányossági kapcsolat az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között” (Ashingdane kontra Egyesült Királyság, § 57; Fayed kontra Egyesült Királyság, § 65; Markovic és mások kontra Olaszország [GC], § 99). Tehát, semmilyen jogszabályt nem alkalmazhat önkényesen a bíróság, úgy hogy azáltal lényegében elzárja a feleket a bírósághoz fordulás jogától. Így még az egyébként e jog korlátjaként is definiálható elévülési szabályokat sem forgathatja ki önmagából a bíróság úgy, hogy azáltal önkényessé váljon a jogalkalmazása.

38. Továbbá az eljárásban részt vevő feleknek joguk van arra, hogy az általuk az ügyük szempontjából relevánsnak tartott észrevételeiket előadják. Ez a jog csak abban az esetben tekinthető hatékonynak, ha az észrevételeket valóban „tárgyalják”, vagyis a perbíróság azokat megfelelően megfontolja. Másképpen fogalmazva: a „bíróság” köteles megfelelően megvizsgálni a felek által előterjesztett beadványokat, érveket és bizonyítékokat (Kraska kontra Svájc, § 30; Van de Hurk kontra Hollandia, § 59; Perez kontra Franciaország, § 80). Annak érdekében, hogy a 6. cikk által biztosított jog hatékony legyen, a hatóságoknak „gondosan” kell eljárniuk – ennek kapcsán ügyvéd által nem képviselt fellebbező fél vonatkozásában lásd a Keröjärvi kontra Finnország ügyet (§ 42) és a Fretté kontra Franciaország ügyet (§ 49), ügyvéd által képviselt fellebbező fél vonatkozásában pedig a Göç kontra Törökország [GC] ügyet (§ 57).

39. Az EJEB gyakorlatában a tisztességes tárgyalás tágabb értelemben vett fogalma magában foglalja a „fegyveregyenlőség” elvét is. A „fegyveregyenlőség” követelménye a felek közötti „méltányos egyensúlyként” értve elvben mind a polgári jogi, mint a büntetőjogi ügyekre vonatkozik (Feldbrugge kontra Hollandia, § 44). Ezen elv célja felek közötti „méltányos egyensúly” fenntartása: a fegyveregyenlőség maga után vonja, hogy mindegyik félnek elfogadható lehetőséget kell biztosítani ügye előadására – beleértve a bizonyítékait is –, olyan feltételek mellett, amelyek nem hozzák őt érdemben hátrányosabb helyzetbe a másik félhez képest: Dombo Beheer B.V.kontra Hollandia, § 33.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tisztességes eljáráshoz való jog körében – Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése

40. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”
41. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat ekként foglalta össze: „egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban, így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a *bírósághoz fordulás joga* [...] a tárgyalás igazságosságának biztosítása [...], a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése [...], a törvény által létrehozott bíróság [...], független és pártatlan eljárása [...], illetve a perek észszerű időn belül való befejezése [...]”.
42. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog körébe tartozónak tekintette a *fegyverek egyenlőségének elvét* is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság a 3375/2018. (XII.5.) AB határozatában a következőkről foglalt állást a fegyverek egyenlőségének követelményéről: “A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.]”.
43. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán – többek között – a 22/2014. (VII. 15.) AB határozatában kifejtette: [a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a *fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme*, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson: A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen {lásd: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]}.
44. Végezetül a bíróságok önkényes eljárásával kapcsolatban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozat megállapította, hogy „[h]a a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát,

saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel”.

A fenti elvek alkalmazása a jelen ügyre

A bírósághoz fordulás joga

45. A Fővárosi Ítéltábla 18.Gf.40.597/2016/8. számú ítélete és a Kúria azt helyben hagyó Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítélete jogellenesen állapította meg Indítványozó kereseti követelése elévülését. A Kúria megítélése szerint pedig a fizetési meghagyás iránti kérelemben foglalt követelések nem voltak beazonosíthatóak sem az alperes, sem pedig a bíróság számára, így az abban foglalt kérelem nem lehetett alkalmas az elévülés megszakítására.

46. Ezzel szemben azonban az Indítványozó az elsőfokú eljárásban tételesen bizonyította, hogy a perben érvényesített követelése tekintetében nem telt le az elévülési idő. Ugyanis már az 1999. évi fizetési meghagyás iránti kérelmében részletezte, hogy mely követelések iránt kívánja a fizetési meghagyás kibocsátását. A másodfokú és felülvizsgálati bíróságok e körben kifogásolták, hogy Indítványozó nem azonosan nevezte meg e kérelmében és a 2015-ös kereseti kérelmében a követelését. Holott Indítványozó *tartalmilag* végig ugyanazt a követelést érvényesítette 1995-től egészen a rendesbírói eljárás 2019-es lezárultáig. Ezáltal azonban az Ítéltábla és a Kúria önkényesen leszűkítette a törvényben foglalt hatáskörét, miszerint *a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakoszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe* [régi Pp. 3. § (2) bekezdés]. Azaz egyik felsőbb bíróság sem a tartalma szerint vizsgálta és bírálta el Indítványozó fizetési meghagyás iránti kérelmét illetve a későbbi keresetét, hanem azok alakosága szerint, így megsértették a régi Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt követelményeket.

47. Még ennél is nagyobb gond alkotmányosan, hogy a Kúria úgy tartotta „nem beazonosíthatónak” az Indítványozó követeléseit, hogy azt pontosítani az Indítványozó önhibáján kívül nem tudta, hiszen a fizetési meghagyás perré alakulásakor nem volt módja részletes keresetlevél előterjesztésére az eljárás felfüggesztése okán. Ez a per több, mint 10 évig fel volt függesztve és a 2015-ös keresetlevél benyújtáson nem lehet számon kérni, hogy ugyanazon terminus technicusokat használja-e, mint egy természeténél fogva szűkszavú

fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem. A Kúria valójában lehetetlen feltételt várt el az Indítványozótól, illetőleg teljesen önkényesen értelmezi az eset iratait és tényeit.

48. A lehetetlen feltétel támasztása súlyosan sérti a fegyveregyenlőség elvét, mely az Alaptörvény XXVIII. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz való jog egyik legfontosabb eleme. Amennyiben valakire lehetetlen bizonyítási terhet rónak, úgy az az eljárás nem lehet tisztességes. Jelen esetben pedig pontosan ez történt – felróják a panaszosnak a be nem azonosíthatóságot, úgy hogy a perre okot adó eseményektől 20 év, a fizetési meghagyás kibocsátásától pedig 15 év telt el.

49. A Kúria fentiekben kritizált álláspontja ráadásul teljesen önkényes is. Az önkényesség kényes alkotmányjogi kategória. Nagyon szűk a határvonal az alkotmányjogilag értékelhető önkényesség, mely a bírói döntés megsemmisítését vonja maga után, és a negyedfokú jogorvoslati kérelem benyújtására vonatkozó tilalom között, mely utóbbi esetben szimplán téves bírói döntésről beszélünk. Ez utóbbit az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében nem vizsgálja, mert bármennyire is nehezen emészthető meg adott esetben a panaszos számára, rossz bírói döntéstől való mentességhez való alkotmányos jog nincsen.

50. Az önkényes döntéshez való jog viszont már más kategória. Valójában persze az önkényes bírói döntés is a téves bírói döntés egyik alosztala – a tévesség fokában különbözik csak tőle, nevezetesen abban, hogy a bírói tévedés olyan kirívó, hogy nyilvánvalóan ellentmond az alkalmazott jogszabályok nyelvtani értelmének. Vagy, mint ez jelen ügyben is történt, az ügy irataival olyan nyilvánvalóan ellentétes a rendesbíróságok döntése, hogy az már józan ésszel nem is érthető (a józan ész az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmező szabály, melyet jelen ügyre is megfelelően alkalmazni kell.)

51. Jelen ügyben a fenti értelemben vett önkényesség nyilvánvalóan fennáll. Ennek legfőbb bizonyítéka maga az elsőfokú ítélet, mely bírói fokon még nyilvánvalóan értették az ügy tényeit. Az elsőfokú bíróság megállapításaitól a fellebbviteli fórumok mindenfajta valós érv vagy indok nélkül tértek el.

52. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében levezette – Indítványozó követelése 1995 és 2015 között végig beazonosítható módon érvényesítés alatt állt. Annak elévülési idejét először az 1999-es fizetési meghagyás iránti kérelem kibocsátása szakította meg, amit követően egészen 2010. szeptember 8. napjáig nyugodott az elévülés a folyamatban levő per felfüggesztése alatt, és ismét megszakadt 2015. augusztus 26. napján a keresetlevél

előterjesztésének köszönhetően. Az elsőfokú bíróság külön kiemelte a régi Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt követelményt. Ennek azonban a fentebb kifejtettek alapján sem az Ítéletábrá, sem pedig a Kúria ítélete nem felelt meg. Így az nem csak egy egyszerű eljárás jogi szabálysértés volt a felsőbb bíróságok részéről, hanem olyan önkényes jogalkalmazás, amivel szándékosan elzárták Indítványozót attól, hogy jogait a bíróság előtt érvényesíthesse. Hiszen amennyiben egy perben az alperes elévülési kifogással él a felperes követelésével szemben, és azt a bíróság helytállónak találja, úgy a bíróság elutasítja a keresetet. Eerre viszont csak akkor kerülhetne sor, ha az elévülési valóban letelt. Azonban esetünkben bizonyítottan nem telt le az elévülési idő, az Ítéletábrá és a Kúria mégis megállapították azt. Ezáltal pedig súlyosan sérült Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való joga.

A fegyverek egyenlősége

53. Az előző alpontban kifejtettek alapján megállapítható, hogy Indítványozó tételes bizonyítása ellenére az Ítéletábrá és a Kúria is elfogadta alperesnek a régi Ptk. szabályaival – és a józanésszel – ellentétes érvelését az elévülési idő leteltét illetően. E körben nem találunk racionális magyarázatot arra, hogy egy állami szereplő (alperes) jogilag helytelen és bizonyítékokkal alá nem támasztott érvelését miért fogadta el valóban a bíróság egy vállalkozás (Indítványozó) részletes és jogszerű bizonyításával szemben. Azáltal ugyanis, hogy az elsőfokú eljárásban bizonyított módon el nem évült követelést önkényesen mégis elévültnek minősítette az Ítéletábrá és a Kúria, súlyosan megsértették a peres felek közötti bizonyítási egyensúlyt, és így a fegyverek egyenlőségét. E követelmény az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében előírja, hogy mindkét peres félnek legyen joga tény- és jogkérdésekben véleményt formálni és bizonyítani. Mivel **másodfokú és felülvizsgálati bíróság is önkényesen ignorálta Indítványozó ténybeli és jogi alapon helytálló bizonyítását** arra nézve, hogy a követelése nem évült el, és ezáltal elutasították Indítványozó keresetét, súlyosan megsértették a felek közötti fegyveregyenlőség követelményét, és Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát. Az eljáró bíróságok ráadásul semmilyen érdemi indokát nem adták annak, hogy miért tértek el az elsőfokú bíróság álláspontjától, illetőleg, hogy miért nem vették figyelembe az Indítványozó bizonyítékait.

A tulajdonhoz való jog sérelme

Az EJEB gyakorlata a tulajdonhoz való jog körében – az Egyezmény I. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikke alapján

54. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben foglalkozott a tulajdonhoz való jog terjedelmével. A Bíróság kimunkált gyakorlata értelmében a tulajdonhoz való jog nem korlátozhatatlan alapjog, azonban minden tulajdonjog korlátozásnak „legitim célt” kell szolgálnia, „jogszerűnek” kell lennie, és a jogkorlátozásnak az elérendő céllal arányban kell állnia.

55. A Bíróság kijelentette, hogy azokban az ügyekben, ahol a Bíróság megállapította a bírósághoz fordulás jogának sérelmét, és az indítványozó az Egyezmény I. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelmére is hivatkozott, hogy nem lehet az utóbbi jog sérelmének megállapíthatóságát függővé tenni attól, hogy milyen szituáció állt volna fenn, ha indítványozónak nem sérült volna a bírósághoz fordulás joga.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tulajdonhoz való jog körében – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján

56. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tulajdonhoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: *„Az Alkotmány a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa.”* (64/1993. (XII. 22.) AB-határozat.)

57. A tulajdonvédelem körében az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével {7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [45]}. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {legutóbb: 3052/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [13]}

58. A várománynak a jogirodalomban többféle értelmezése van. Az Alkotmánybíróság a határozataiban megállapítja, hogy *„a váromány, a szó legtágabb értelmében olyan jövőbeli jogszerzést lehetővé tevő függő jogi helyzet, amelyben a jogszerzés feltételei részben megvannak, míg további feltételei a jövőben vagy bekövetkeznek, vagy sem. Szűkebb értelemben várománynon valamely alanyi jog megszerzésének jogilag biztosított lehetőségét értjük, amelyetől*

a várományost az ellenérdekű fél önkényesen nem foszthatja meg (Szladits Károly: A magyar magánjog vázлата. Budapest, 1933. 109. p.)” [51/2007. (IX. 15.) AB határozat].

59. Ez utóbbi gyakorlatilag azt jelenti, hogy a jogosult az összes feltételt teljesítette, és csak az időmúlás hiányzik a jogszerzéshez. Az Alkotmánybíróság 43/1995. (VI. 30.) AB határozatában azt is kifejtette, hogy „a különböző várományok csak akkor részesülnek a tulajdon alapjogi védelmében (Alkotmány 13. §), ha az azokra vonatkozó „ígérvény” ellenszolgáltatás fejében történt.”

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

60. Indítványozó jogelődje a tényállásban kifejtettek szerint azért vállalta a számára anyagilag a szokásos üzleti kockázaton felüli mértékben megterhelő bérleti szerződések sorozatos aláírását, mert alperes jogelődjétől a szerződési tárgyalások során arra kapott ígéretet, hogy belátható időn belül esélye lesz a reptér végleges hasznosítási jogát vagy tulajdonjogát megszerezni. A reptér koncessziós szerződés keretén belüli végleges hasznosításáról egy háromoldalú megállapodás is született a felek és a hatáskörrel rendelkező helyettes államtitkár részéről, valamint erről Kormányhatározat is született, tehát megállapítható, hogy a reptér jogi sorsa felett rendelkező Kormány részéről is kifejeződött a szándék arra, hogy Indítványozó és jogelődje szerezzék meg a létesítmény végleges hasznosítási jogát. **A Magyar Állam Vagyonkezelő Szervezete azonban nemcsak a feltétel teljesítését vállalta, hanem azzal is biztatta az Indítványozó jogelődjét, hogy annak esetleges megghiúsulása esetén biztosítja a repülőtéri beruházásokkal és az üzemeltetéssel kapcsolatos valamennyi meg nem térült költség megtérítését is.**

61. Tehát Indítványozó ígéretet kapott arra, hogy a költségeit meg fogja majd tudni téríteni a létesítmény végleges hasznosítása joga megszerzését követően, amire belátható időn belül sor is került volna a közöttük létrejött megállapodás értelmében. Azaz Indítványozónak jogos várománya keletkezett a végleges hasznosítás joga megszerzésére, és az abból befolyó bevételekre. Ezzel szemben az alperes jogelődje 1995. március 14. napján Indítványozót a repülőtér elhagyására kényszerítette, majd ezt követően a reptér ingyenesen két helyi önkormányzat tulajdonába került, mint forgalomképtelen vagyonelem, így pedig végérvényesen megszűnt Indítványozó lehetősége arra, hogy valaha is megtérítse a repülőtérbe investált költségeit.

62. Ennek érvényesítése érdekében Indítványozó a másodlagos kereseti kérelmében a régi Ptk. 6. § szerint bíztatási kár miatt kérte az alperest elmarasztalni. Az elsőfokú bíróság az ügy összes körülményét megvizsgálta, és arra a következtetésre jutott, hogy Indítványozó és a jogelődje egyáltalán nem is kötötték volna meg a számukra az üzleti kockázaton felüli mértékben kedvezőtlen szerződést, ha alperes és a jogelődje nem hitegették volna őket afelől, hogy esélyük lesz a reptér – mint hosszútávon megtérülő beruházás – tulajdonjogát vagy a végleges hasznosítás jogát megszerezni. Az alperes szándékosan tartotta abban a hiszemben Indítványozót és jogelődjét, hogy módjuk lesz a beruházásaik megtérítésére a reptér végleges hasznosítási joga megszerzését követően. Holott ennek még az esélyét sem biztosította alperes azáltal, hogy ingyenesen önkormányzati tulajdonba adta a repteret, amely így forgalomképtelenné vált.

63. A felsőbb bíróságok az elsőfokú bíróság előtt bizonyítottak, és az elsőfokú ítélet következetessége ellenére azt állapították meg, hogy nem álltak fenn a peres felek között a bíztatási kár tényállási elemei. Az Ítéletábra megítélése szerint az új Ptk. miniszteri indoklására alapozva kizárt volt a bíztatási kár szabályainak alkalmazása a peres felek viszonyában. Ezen érvelését az Ítéletábra azzal támasztotta alá, hogy a felek között volt szerződés, ami mellett a bíztatási kár, mint szubszidiárius tényállás nem állapítható meg, valamint az alperes magatartását nem mint utaló magatartást, hanem mint szokásos üzleti kockázatként értékelendő magatartást értékelte. Az Ítéletábra súlyosan jogsértő és önkényes jogalkalmazással juthatott csak a fenti következtetésekre, mivel helytelen jogszabályból helytelen következtetést vont le.

64. Hiszen az új Ptk. szabályai alapján mondta ki, hogy nem lehet megállapítani Indítványozó és az alperes vonatkozásában a bíztatási kárt. Azonban az új Ptk. szabályait a 8:4. § értelmében 2014. március 15. napján, vagy azt követően létrejött jogviszonyokra kell alkalmazni, mivel a törvény ezen a napon lépett hatályba. Így az 1995. június 16. napján kibocsátott számla alapján érvényesített követelésre nem az új, hanem a kötelelem keletkezésekor hatályos régi Ptk. szabályait kellett volna alkalmaznia. Ez már önmagában megvalósítja az önkényes jogalkalmazást az Ítéletábra részéről, azonban ezen felül még helytelenül és leszűkítően alkalmazta a jogszabályt. Ugyanis nem vette figyelembe az elsőfokú eljárásban feltárt és bizonyított tényeket, miszerint az alperes és jogelődje szándékos utaló magatartása készítette a jóhiszemű Indítványozót és jogelődjét arra, hogy olyan kötelezettséget vállaljanak, ami számukra az üzleti kockázaton felüli mértékben kedvezőtlen és annak megtérítése hiányában kára keletkezett Indítványozónak és a jogelődjének, azaz megvalósult a felek között

a bíztatási kár törvényi tényállása. Tehát megállapítható, hogy az Ítéletábla önkényes jogalkalmazása következtében nem tudta érvényesíteni Indítványozó az alperes utaló magatartása folyamán keletkezett kárainak megtérítését, vagyis ezáltal esett el Indítványozó a jogos várományától.

65. A Kúriának mint felülvizsgálati bíróságnak kötelessége lett volna a felülvizsgálat tárgyává tett eljárás jogszabálysértéseit orvosolni, ezt azonban nem tette a Kúria, hanem kimondta, hogy megítélése szerint az Indítványozó jogelődje nem számíthatott alappal arra, hogy a repülőtér végleges hasznosítási jogát megszerzi, mivel arról nem az alperes volt jogosult dönteni. A Kúria érvelése hibás. Ugyanis egyfelől a fent már kifejtettek szerint a peres felek és a Kormány képviselőjeként eljáró helyettes államtitkár között egyeztetés zajlott, ami mindhárom félnek megfelelő döntéssel zárult, tehát a formális döntési jogosultsággal rendelkező Kormány részéről is támogatott volt az a koncepció, amelyben Indítványozó végleges hasznosítási jogot szerzett volna a létesítményen. Másfelől pedig alperes és a jogelődje voltak jogosultak a nemzeti vagyon kezelésére (lásd alperes létesítő okiratát), így a velük lefolytatott egyezségi tárgyalások során ígértek alapján Indítványozó és jogelődje okkal bízhattak abban, hogy van módjuk a végleges hasznosítási jog megszerzésére. Azaz mivel a hasznosítási jog átengedéséről dönteni jogosultaktól kapott Indítványozó és jogelődje ígéretet a végleges hasznosítási jog megszerzésére, ezért joggal bízhattak abba, hogy ez az ígéret be is lesz tartva. Minekután alperes 1995-ben az általa megígértéssel ellentétesen a helyi önkormányzatok tulajdonába adta a repülőtérrel, Indítványozó végérvényesen elesett az üzleti kockázaton felül vállalt költségei megtérítésétől. Azáltal, hogy a Kúria egyik fenti körülményt sem értékelte megfelelően, és így önkényesen és iratellenesen nem állapította meg az alperes terhére a bíztatási kár fennálltát, elvette Indítványozótól a lehetőséget a követelése érvényesítésére, és így súlyosan megsértette Indítványozónak a jogát a jogos várományához.

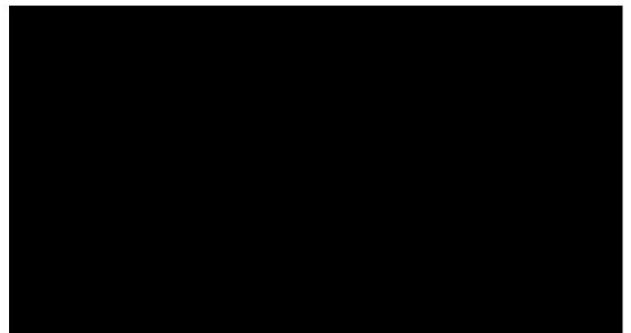
III. Kérelem

A fent részletesen kifejtett indokok alapján kérjük a t. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy a Kúria Pfv.V.22.191/2017/9. számú ítélete, és az Ítéletábla 18.Gf.40.597/2016/8. számú ítélete súlyosan megsértették Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát, illetve ezen ítéleteket, mint alkotmánysértő ítéleteket szíveskedjen hatályon kívül helyezni.

Kelt: Budapest, 2019. június 6.

Tisztelettel,

Az Indítványozó képviselőjében:

ügyvéd